

Jean de La Fontaine

Geïllustreerd door Rébecca Dautremer

Hertaald door Ed Franck

Het is best gek als je erover nadenkt!
Vierhonderd jaar geleden lukte het een kerel
om in één boek samen te brengen:
een raaf die de show wil stelen,
een venijnig knijpende mier,
een wolf die sterft van dorst,
een bijzonder rustige schildpad,
een lam dat de stoere uithangt
en een krekkel die spijt heeft.

Maar dat is nog niet alles. Hij voert ook ten tonele:
een vos en een ezel die erg haatdragend zijn,
een kat die er anders uitziet dan ze is (met name een feeks),
een muis die zich snobistisch gedraagt
en een rat die van geen kleintje vervaard is.

En dan nog een vis die er van alles uitflapt,
een nachtegaal die niet eens zo slecht uit zijn nek kletst,
een piekerende leeuw,
een hond die zijn dromen voor werkelijkheid houdt
en een kikker die graag wil... Die graag wát wil eigenlijk?

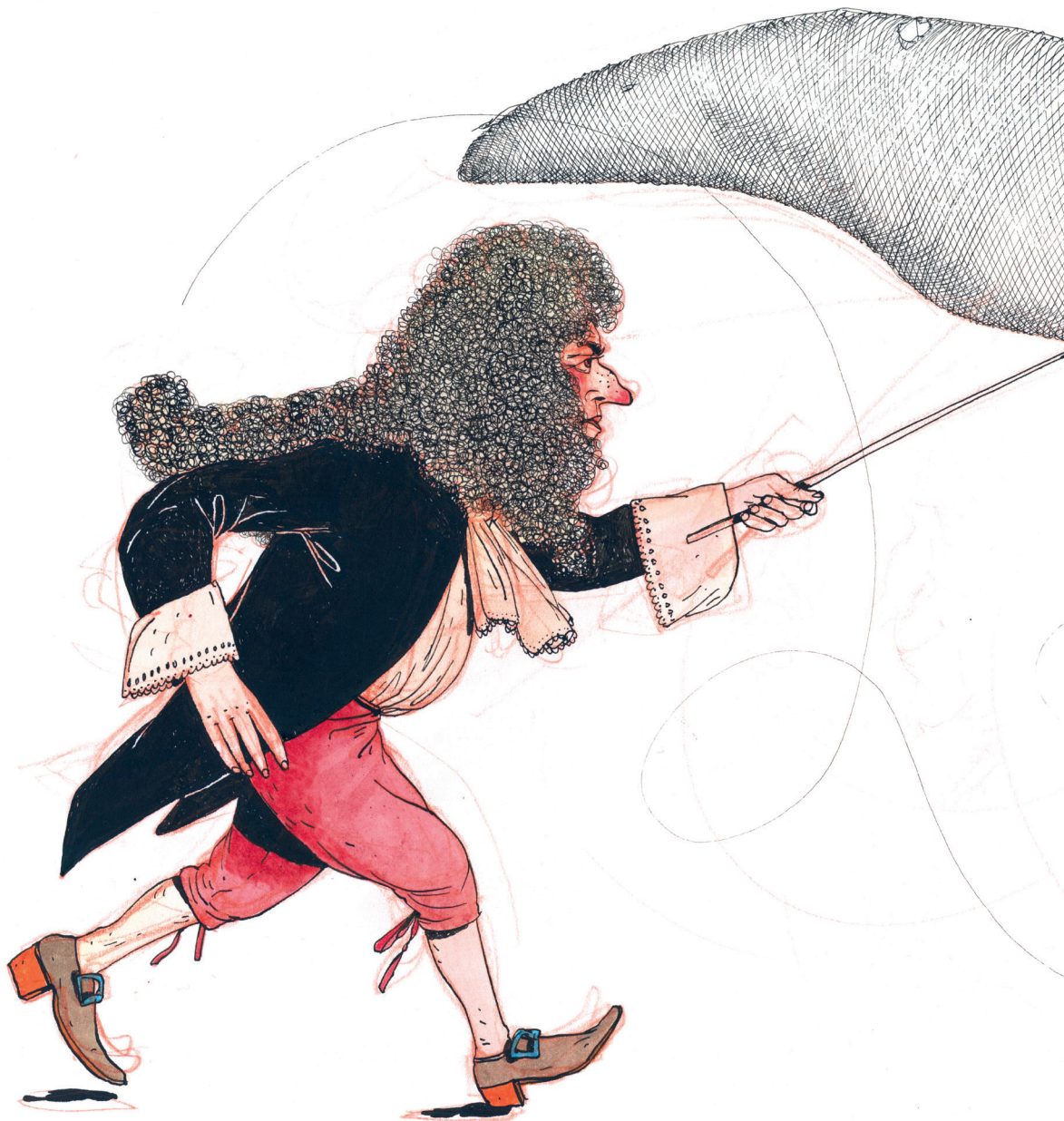
Tja, dat vragen we ons al vierhonderd jaar af..
Om kort te gaan, door deze hutsepot stellen we ons een
hoop vragen.
Al vierhonderd jaar lang.
Dus van die kerel – La Fontaine naar het schijnt –
kunnen we wel zeggen dat hij zijn doel heeft bereikt. Ja toch?

Rébecca Dautremer

Jean de La Fontaine is een belangrijke Franse schrijver. Hij is vooral bekend om zijn fabels. Hij is geboren in 1621.

In 1657 nodigde Nicolas Fouquet, de beheerder van de koninklijke schatkist, hem uit in zijn prachtige kasteel. Hij werd al snel de beschermheer van Jean de La Fontaine, zodat die zorgeloos van zijn schrijfkunst kon leven. Jammer genoeg werd Fouquet in 1661 gevangengezet. Hij was zo onvoorzichtig geweest om koning Lodewijk XIV uit te nodigen op een bijzonder luxueus feest in zijn kasteel en de koning kon niet verdragen dat een van zijn topmedewerkers zijn pracht en macht leek te evenaren.

Toen moest Jean de La Fontaine op zoek naar andere beschermheren. In 1665 – hij was toen 44 jaar oud – kende hij eindelijk succes met de publicatie van zijn *Verhalen en novellen* en vooral met het eerste deel van de *Fabels* in 1668. Er zouden nog elf delen volgen.

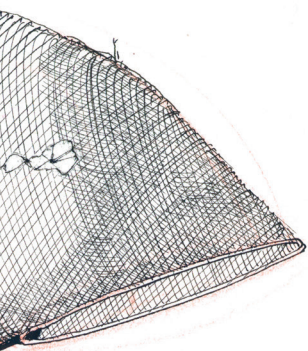

Toen hij in 1695 stierf, had hij 240 fabels gepubliceerd. Hij had er meer dan 25 jaar aan geschreven. Een aantal ervan zijn heel beroemd geworden, zoals 'De krekel en de mier', 'De raaf en de vos' of 'De huisrat en de veldrat'. Sommige zedelessen van zijn fabels zijn spreekwoorden geworden: *Rennen is nergens goed voor, je moet op tijd vertrekken* en *De sterkste heeft altijd gelijk* bijvoorbeeld.

De fabel is een heel oud literair genre, dat zich ontwikkeld heeft uit volksverhalen. Het is een kort verhaal, soms verfraaid met dialogen, met als doel een levenswijsheid te illustreren. Die staat vaak op het einde van het verhaal. Jongeren fabels laten voordragen is een middel om ze de kunst om sierlijk Frans te praten aan te leren. Taalvaardigheid is inderdaad noodzakelijk om het ver te brengen. Dat was zeker het geval in de zeventiende eeuw. De adel en de belangrijke personen van het koninkrijk ontmoetten elkaar toen in de salons om samen van een goed gesprek te genieten.

Om zijn teksten samen te stellen inspireerde Jean de La Fontaine zich op de gedichten van Aesopus, een Griek die in de zesde eeuw voor Christus leefde. Door dieren te laten praten kon La Fontaine kritiek uitoefenen op de maatschappij, het hof en de koning zonder gevaar te lopen. Onder Lodewijk XIV was de vrije meningsuiting lang niet zo groot als nu, en als je in ongenade viel, kon dat kwalijke gevolgen hebben.

De truc was dus mensen te vervangen door dieren. Die gedragen zich dan ongeveer als mensen. De keuze gebeurt niet willekeurig: elk dier heeft een eigen karakter. De leeuw is hoogmoedig en machtig (zoals Lodewijk XIV), de wolf is wreed, de aap schijnheilig, de vos sluw, de mier ijverig en vooruitziend... Op die manier zijn het eigenlijk menselijke karaktertrekken die hij in zijn fabels beschrijft.

Aan Zijne Koninklijke Hoogheid de **Kroonprins**

Ik bezing de helden van wie Aesopus de vader is,
een gezelschap van wie de geschiedenis,
hoewel verzonnen, ware lessen bevat.
Al mijn dieren praten, van vis tot kat.
Maar wat ze ook krassen of keffen of kwaken,
ze zullen ons allen wijzer maken.
Beroemde koningszoon, lieveling der goden,
alle ogen zijn bewonderend op u gericht.
De tijd komt dat de trotste voor u zwicht,
het hoofd buigt voor al uw geboden
omdat u weldra, als een ware held,
niet de dagen maar triomfen telt.
Een ander zal met luider stem vertolken
de roemrijke daden van uw voorgeslacht.
Mijn woordschilderijen wil ik bevolken
met luchtiger dingen en ik betracht
u te amuseren met wat ik ga tekenen.
Mocht dit niet op uw goedkeuring rekenen,
dan voel ik me toch vereerd
omdat ik het heb geprobeerd.

De raaf en de VOS

Een raaf zat hoog op een tak,
een hompje kaas in zijn bek.
Een vos keek omhoog en dacht: ik snak
naar een hap, die kaas ruikt te gek!
'Goedendag, Heer Raaf', sprak hij gezwind.
'Uw verenpak met glanzend zwarte tint
is zo verduiveld mieters mooi!
Nooit zag ik prachtiger verentooi!
Als uw lied zo fraai is als uw veren,
gaan alle vogels u vast eren
als de koning van het bos!
Dat zeg ik, uw nederige vos.'
De raaf zwelt op van trots bij al die lof
en om zijn stem te demonstreren
opent hij zijn bek. De kaas valt met een plof.
'Heer Raaf, dat zal u leren!
lacht Vos terwijl hij smakkend smult.
'Als vleierstaal uw domme hersens vult,
bent u een lekkere maaltijd kwijt.
't Is beter dat u vleiers mijdt.
Deze wijze les, helaas,
betaalt u met verrukkelijke kaas!
De raaf, vol schaamte, spijt en diep berouw,
zwoer, te laat, dat niemand hem nog foppen zou.

De krekkel

en de mier

De krekkel sjirpte vrolijk de hele zomer lang terwijl zijn buurvrouw mier druk bezig was een voorraad voedsel aan te leggen. Pas bij de koude noordenwind werd Krekkel bang: hij vond geen vlieg of worm meer in het gras, noch op het mos of onder heggen! Toen de honger begon te knagen moest hij aan zijn buurvrouw vragen of hij korrels graan kon lenen. 'Alle voedsel is verdwenen', zei hij. 'Ik moet overleven. Nog voor augustus zal ik jou geven wat je me leende, met rente erbij. Ik beloof het op mijn erewoord. Jij bent mijn laatste toevluchtsoord. Ik smeed je, wees gastvrij!' Met kille ogen keek de mier hem aan.

'Wat heb je in warme maanden gedaan?'
'Toen zong ik, dag en nacht
voor het plezier
van mens en dier.
Gezang vol toverkracht!
'Nou...' zei toen de mier.
'Aan jouw gesjirp had ik de pest.
Ik zat me te ergeren in mijn nest.
Dus nu ben je uitgezongen?
Tijd dan voor wat bokkensprongen!
Dans nu maar, ik wens je evenveel plezier!'

Inhoud

- p. 4 Jean de La Fontaine
- p. 7 Aan Zijne Koninklijke Hoogheid de Kroonprins
- p. 8 De raaf en de vos
- p. 10 De krekel en de mier
- p. 12 De wolf en het lam
- p. 14 De leeuw en de rat
- p. 16 De stadsrat en de veldrat
- p. 18 De koets en de vlieg
- p. 22 De wolf en de hond
- p. 26 De haas en de schildpad
- p. 30 De leeuw die oud werd
- p. 32 De raadsvergadering der ratten
- p. 36 De eik en het riet
- p. 40 De kip met de gouden eieren
- p. 42 De boer en zijn zonen
- p. 44 Het melkmeisje en de melkkan
- p. 48 Het visje en de visser
- p. 50 De ezel met sponzen en de ezel met zout
- p. 54 De leeuw en de mug
- p. 58 De kikker die zo groot als een os wilde worden
- p. 60 De vos en de ooievaar
- p. 62 De pauw die zich bij Juno ging beklagen
- p. 64 De wouw en de nachtegaal
- p. 66 De ezel en de hond
- p. 70 De wolven en de schapen
- p. 72 De pot van klei en de pot van ijzer
- p. 74 Het haantje, de kat en het muisje

La Fontaine, Jean de
Fabels

Oorspronkelijke uitgave: *Fables*

© 2021, Réunion des Musées nationaux - Grand Palais, Paris

Deze uitgave: © 2022 Infodok / Standaard Uitgeverij nv,

Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen

Gemaakt onder licentie van Davidsfonds.

'Infodok' is het geregistreerde merk van Davidsfonds vzw.

www.standaarduitgeverij.be/infodok

Illustraties: Rébecca Dautremer

Lay-out: Tai-Marc Le Thanh

Nederlandse hertaling: Ed Franck

Zetwerk Nederlandse versie: Smets & Ruppel

Gedrukt in de EU.

D/2022/0034/201

ISBN 978 90 02 27493 0

NUR 274, 277

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd – op enige manier – zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.